

FESTIVALOVÝ **a** DENNÍK

artfilm

Realizované s finančnou podporou
AUDIOVIZUÁLNY FOND

Pravda

streda 22. júna 2011

19. Art Film Fest

číslo 5 • ZADARMO

Chcem zachrániť aspoň jeden život

foto: Eduard Genserek

Do kávy si dal tri cukry. „Mám rád sladký život,“ povedal izraelský režisér **Samuel Maoz**. A potom hovoril, že tak, ako nanešťastie vzal život v boji, dúfa, že svojím filmovým posolstvom zachráni aspoň jeden iný. Jeho snímka *Libanon* vyhrala minulý rok *Modrého anjela* za najlepšiu réžiu. Teraz Maoz na Art Film Feste rozhoduje v Medzinárodnej porote.

Úspešný film *Libanon* ste vytvorili podľa vlastných zážitkov z vojny Izraela a Libanonu v roku 1982. Ocitli ste sa v nej ako 20-ročný počas základnej vojenskej služby. Aké osobné vojny ste si prežili pri nakrúcaní snímky?

Tvorba tohto filmu bola pre mňa skutočným oslobodením. Bol to

opak vojny. Liečba. Tá najlepšia, akú som si mohol pre seba zaplatiť. Sňali ste zo seba prostredníctvom filmu vinu?

Hoci som sa dostal do situácie, z ktorej nebolo iné východisko ako potiahnuť kohútikom zbrane, a na súde by som obstál ako nevinný, stále cítim vinu.

Nebolo preto otváranie starých rán bolestivé?

Keď človek vytvorí dielo, po ktorom za ním chodia diváci a hovoria, že budú bojovať práve za to, aby sa už nebojovalo, má pocit, že tak môže zachrániť aspoň jeden život.

Môže teda filmové umenie naozaj meniť svet?

Filmy majú obrovský vplyv. Dostal som veľa listov od bývalých vojakov, od ich manželiek aj detí. Písali mi, že potom, ako videli môj film, už chápu, prečo sa ich otcovia uťahovali doma do kúta, prečo z ničoho nič plakali. Bývalí vojaci mi ďakovali, že som vyjadril pocity, na ktoré oni nedokázali celé roky nájsť slová.

Okrem trojfe Art Film Festu ste získali množstvo medzinárodných ocenení vrátane Zlatého leva z Benátok. Uživate si ceny?

Iste. A možno si s nimi užijť aj kopec zábavy. Pred dvoma rokmi som dostal osobne od pápeža cenu za humanitu. Na letisku mi potom povedali, že za nadváhu batožiny zaplatím dvesto eur. Tak som letuške povedal, že to snáď nemyslí vážne; veď je to cena od pápeža! A ona mi odvrkla, že na fóriky nemá čas. „Videl som jeho červené Prada topánky, vážne som uňho bol!“ Razantne ma upozornila, že ak neprestanem, zavolá na mňa políciu. Tak som cenu vložil do igelitky a cestou do lietadla sa mi roztrhla. Úplná komédia.

Môže ocenenie filmára nabudiť?

Ocenenia sú pre film dôležité, pretože mu stavajú cestu k divákovi po celom svete. Navyše, ja nie som v Hollywoode, takže do filmu som investoval nielen svoju dušu, ale aj všetky peniaze. Peňažné ocenenia sú tak vlastne aj formou živobytia.

A chceli by ste byť v Hollywoode?

Nebudem popierať, áno, je to pokušenie. Mám teraz viacero ponúk. Ale zo všetkého najviac ma desí, že by mi niekto vzal umeleckú slobodu. Keď som vyhral Zlatého leva v Benátkach, cítil som, že som si zarobil na možnosť robiť filmy tak, ako chcem. Bez kompromisov. Ku šťastiu nepotrebujem vilu s bazénom v Los Angeles.

Zuzana Kizáková

Prečo vidieť
Nevyhnuté zabíjanie

Film Jerzyho Skolimowského *Nevyhnuté zabíjanie* bol jedným z najočakávanejších filmov na minuloročnom benátskom Lide. Samozrejme, ak pripomeniem iba niekoľko epizód zo života režiséra, niet sa čomu čudovať.

Nielenže sa herecky predstavil spoločne s Tadeuszom Lomnickým a Romanom Polanským v prelomovom filme *Andrzeja Wajdu Nevinný čarodejovia*, ale bol aj autorom scenára. Je spoluautorom scenára filmu *Nôž vo vode*, ktorý preslávil Polanského, hudobného skladateľa Krzysztofa Komeda a patrí dodnes ku klasike filmovej dramatiky. Svojím debutom *Rysopis* sa výrazne predstavil ako režisérská osobnosť s mimoriadnym videním sveta.

Po filmoch *Walkower*, *Bariera* a *Ruky hore* odišiel pre cenzúru z Poľska, pracoval v Taliansku, Veľkej Británii i v Spojených štátoch. Získal Zlatého medveďa v Berlíne, tri razy cenu v Cannes, za film *Ferdurke* bol nominovaný na Zlatého leva v Benátkach. Po návrate do Poľska v roku 2008 nakrútil *Štyri noci s Annou* a film doma získal dve prestížne ceny – *Orla* za réžiu i kameru. Úctyhodná bilancia.

S kameramanom Adamom Sikorom nakrútil Skolimowski aj *Nevyhnuté zabíjanie*. Mimoriadnu hereckú príležitosť dostal vo filme *Vincent Gallo*, ktorý začínal v New Yorku v experimentálnej hudobnej zostave spolu *Jeanom-Michelom Basquiatom* a nakrútil okrem iného s *Kusturicom* *Arizona Dream*...

Ťažko povedať či sa v prípade *Nevyhnutého zabíjania* dá hovoriť o príbehu. Je to skôr epizóda, štylizovaná správa o posledných hodinách človeka. Už pre vynikajúcu dynamickú kameru si ho dnes nenechajte ujsť.

Peter Hledík
viceprezident Art Film Festu, riaditeľ
Hercovej misie a Zlatej kamery

PROGRAMOVÉ ZMENY DNES

10.30 h Tatra banka Cinema namiesto filmu *Romanca mojej ženy* uvedie snímku *Fish Story* (r. Yoshihiro Nakamura, 2009)21. h Cinemax sála A: pridaná projekcia filmu *Koža*, v ktorej žijem (r. Pedro Almodóvar, 2011)

3 OTÁZKY PRE...

Ivanu Petříkovú

Do sekcie Nočná prehliadka vybrala jej zostavovateľka osem filmov, pri ktorých si môžu návštevníci Art Film Festu odýchnuť. Žánrové snímky majú podľa Ivany Petříkovej vytvoriť akýsi protipól mnohým umeleckým snímkam, ktoré festival ponúka v ostatných sekciách.

Nočná prehliadka uvádza každý deň pred polnocou neraz triler či horor. Spí sa po takýchto filmoch lepšie?

Aj pri najkrvavejšom filme Milovaní, ktorý sme v sekcii ponúkli už v nedeľu, vybuchovali diváci smiechom. Mám pocit, že pokiaľ je vo filme strachu či krvi až priveľa, psychika diváka sa s nimi vyrovnáva práve tak. A nemyslím si preto, že by žánrové filmy, ktoré som do Nočnej prehliadky vybrala – a nie sú to len trilery a horory, prekazili návštevníkom pokojný spánok. Pri žánrových filmoch treba vždy prijať hru, ktorú hrá režisér. Keď sa v Milovaných hrdina s nožom v ruke ťahá po ceste, aby bezdôvodne rozrezal ďalšie obeť, už to nie je veľmi vážne.

Podobné sekcie ponúkajú mnohé festivaly vo svete. Odlíša sa od nich niečím Nočná prehliadka Art Film Festu?

Odlíša sa najmä od festivalov, ktoré sú zamerané práve na žánrové filmy. Tieto Fantastic Film Festivals vyhľadávajú návštevníci, ktorí sa vo fantasy snímkach, hororoch, trileroch či animovaných filmoch orientujú a žijú nimi. Na Art Film Feste by som si nedovolila ponúknuť napríklad hororový film zo 60. rokov, ktorý pracuje s vtedajšou poetikou a dobovými odkazmi. Obávam sa, že by nebol pochopený.

Aká je teda návštevnosť a aké reakcie návštevníkov Nočnej prehliadky?

Divákov prichádza dosť, teším sa im. A reakcie sa, samozrejme, rôznia. Práve po Milovaných som našla na Facebooku diskusiu, v ktorej jedni hovorili, že ten nápor množstva krvi už nevydržali, a preto z kina museli odísť. Ale druhí uvádzali, že si dobre oddýchli a zasmiali sa. (11)

Najvykrádanejší superhrdina a iné slovenské filmy

Slovenská kinematografia sa prebudila. Niekoľko rokov to dokazuje aj sekcia Slovenská sezóna na Art Film Feste. „Tento rok zatiaľ nebolo veľmi z čoho vybrať. Slovenská sezóna uvádza tri hrané a štyri dokumentárne filmy,“ skonštatoval Miro Ulman, ktorý sekciu zostavil.

Premiéru mal doteraz Devínsky masaker. Reaguje na šokujúcu strelbu, ktorá inšpirovala režisérske duo Gejza Dezorz, Jozef Pálenik. Pri filmovej reflexii dvojica využila dokumentárnu aj štylizovanú filmovú reč.

V premiére sa v kinách nakrátko objavil Čas grimás. Peter Dimitrov v ňom vyrozprával príbeh excentrického barokového sochára Františka Xavera Messerschmidta.

Posledným majoritne slovenským filmom, ktorý už má premiéru tento rok za sebou, je Marhuľový ostrov. Debut Petra Bebjaka je mozaikou lásky, vášne a smrti na pozadí problémov na národnostne zmiešanom území.

V premiére ponúkne Slovenská sezóna Art Film Festu dve časti cyklu autorských dokumentov Slovenské kino. Režisér Robert Kirchhoff uvedie svoj film Slovenské kino: Duch v stroji. „Na tomto filme je zaujímavé, že kameramanov svedčí Juraj Chlpík. Ten snímka Slepé lásky, ktoré slávil veľký

úspech na festivale v Cannes,“ povedal Miro Ulman.

Druhou premiérou Slovenskej sezóny bude Slovenské kino: Jánošík – vykrádaný superhrdina. Režisérka Lenka Moravčíková – Chovanec sa nesústreďila len na rôzne filmové interpretácie hrdinu opradeného mýtmí. Pozrela sa aj na

minulý a súčasný „jánošíkovský“ folklor, medzinárodný rozmer historickej osobnosti i na odkaz mladej generácii.

Ďalšia dvojica dokumentov je z cyklu Nechcené deti. Marek Šulík v snímke Chcela som byť matka sleduje príbeh matky, ktorá v pestunskej starostlivosti vychováva dvoch bratov. V dokumente Poviem si to v nebi zaznamenáva Jaro Vojtek osudy rodiny, ktorá prijala zrakovo i mentálne postihnuté dieťa. Oba dokumentaristi prinášajú silné príbehy.

„Tento rok neuvádzame domáce filmy len v sekcii Slovenská sezóna. Dostali sa aj do medzinárodných súťaží Art Film Festu,“ uzavrel Miro Ulman. **Jena Opoldusová**

Slovenská sezóna

Chcela som byť matka	dnes 13. h	Kursalón
Poviem si to v nebi	dnes 13. h	Kursalón
Čas grimás	dnes 14.30 h	Kursalón
Devínsky masaker	zajtra 15.30 h	Kursalón
Duch v stroji	piatok 18. h	Kursalón
Jánošík – vykrádaný hrdina	piatok 18. h	Kursalón
Marhuľový ostrov	sobota 17.30 h	jojcinema Prameň

FILMOVÉ TIPY NA DNES

Zimné prázdniny
10.30 h, Kursalón Kúpeľnej dvorany, Trenč. Teplice

Na prvý pohľad typická ázijská snímka plná zdĺhavých, dokumentárnych a štylizovaných záberov sa postupne mení na paródiu na tento typ produkcií. Zobrazuje nudu v Číne. Scény sú vystavané ako v komikse, pretvárajú každodenné situácie do sureálnej paródie. Film získal Zlatého leoparda a Cenu FIPRESCI na festivale v Locarne 2010.

Michael
13. h, Tatra banka Cinema Trenčianske Teplice

Film prináša pohľad na svet, ako ho vidí zločinec Michael. Zobrazuje prieniky nedobrovoľne spoločných životov 35-ročného muža a desaťročného dieťaťa. Režisér sa vyhýbal a kýmkoľvek morálnym vysvetleniam aj objasňujúcim názorovým stanoviskám. „Pozorujte sledujte svoje pocity. Myslím, že to pomôže nielen spoločnosti,“ povedal.

V Cannes Melanchólia vykrvácala, von Trierov film sa predstaví v Trenčíne

Je Lars von Trier persona non grata? Je Melanchólia najlepším filmom dánskeho „enfant terrible“ svetovej kinematografie? Ani na jednu z týchto otázok neexistuje jasná odpoveď. Návštevníci Art Film Festu majú jedinečnú možnosť urobiť si vlastný názor dnes o 12. h v trenčianskom Cinemaxe v sále A alebo v sobotu o 10.15 h na rovnakom mieste.

Veľkým favoritom na tohtoročnú Zlatú palmu v Cannes bol známy búrlivák Lars von Trier. Jeho monumentálna vízia apokalyptického zániku Zeme nadchla viacerých z vyše štyritisíc prítomných novinárov. A minimálne sa jej predpovedalo ocenenie za výtvornú a vizuálnu koncepciu.

Ale neustály provokatér sa po výrokoch o tolerancii k Hitlerovi, nacizmu a svojim nemeckým predkom stal prvým nežiadúcim filmárom v 64-ročnej histórii najprestížnejšieho festivalu. Stalo sa tak napriek tomu, že 55-ročný tvorca uviedol všetky svoje hrané filmy práve v Cannes. V roku 2000 tam získal aj Zlatú palmu za Tanečnicu v tme. A patrí k trvalým obľúbencom prezidenta festivalu Gillesa Jacoba - podobne ako Emir Kusturica.

Naozaj vytvoril von Trier taký nehorázný precedens, aby dostal doživotnú diskvalifikáciu v Cannes? „Domnievam sa, že Melanchólia je veľký film, možno Larsov najlepší,“ uviedol v jednom rozhovore po festivale umelecký riaditeľ Thierry Frémaux. „A pritom všetko výborne fungovalo. Lars mal výbornú náladu, žiaril št'astím.

Foto: Aerofilms

Aj tlačová konferencia sa niesla v úžasnej pohode. A potom vyslovil tú provokáciu. A všetko sa v okamihu zmenilo,“ dodal.

A Frémaux pokračoval: „Lars sa zachoval hlúpo ako idiot, jedno však viem určite – rozhodne nie je antisemita. Ale už to nešlo vziať späť. Samozrejme, páčia sa mi filmári, ktorí majú veľké ego a neboja sa reflektovať mnohé veci, ale musia byť opatrní, ako najlepšie vyjadriť svoje myšlienky.“

Porota pod vedením Roberta De Nira napriek všeobecnému očakávaniu umne sofistikovanú filmársku dekonštrukciu celkom neodignorovala. Kirsten Dunstová si prevzala Palmu ako najlepšia herečka, hoci pre svoj dominantný kreatívny výraz zvolila tvár takmer nemeniacej sa apatie.

„Filmári nie sú politici. Nemajú dispozíciu, ako perfektne tlmočiť

svoj názor. Sú umelci – extravagantní, provokatívni. A medzi nimi najväčším provokatérom je Lars von Trier. A najsmutnejšie na všetkom, čo sa stalo, je fakt, že Lars zabil svoj vynikajúci film,“ povedal Thierry Frémaux. A po otázke, či status „persona non grata“ znamená, že sa dánsky filmár do Cannes už nikdy nevráti, sa nadhšie odmlčal, a potom poznamenal: „Skúste sa ma opýtať o rok.“

Peter Nágel,
riaditeľ Art Film Festu

OSOBNÉ UVEDENIA DNES

13. h v Tatra banka Cinema uvedie režisér Markus Schleinzer svoj film Michael z Medzinárodnej súťaže hraných filmov

13. h v Kursalóne Kúpeľnej dvorany uvedú režiséri Jaro Vojtek a Marek Šulík prvú časť Krátkych filmov v Slovenskej sezóne

13.00 h v Cinemaxe B uvedie režisér Bakuradze svoj film Lovce z Medzinárodnej súťaže hraných filmov

14.30 h v Kursalóne Kúpeľnej dvorany uvedie režisér Peter Dimitrov film Čas grimás (spolupráca na scenári: Dušan Mitana) zo sekcie Slovenská sezóna

19. h v Kursalóne Kúpeľnej dvorany uvedie režisér Sebastian Dehnhardt svoj film Kličko, ktorý ponúka sekcia Európske zákutia

KONCERT DNES

21. h poprocková kapela Hex zabaví návštevníkov vo Festivalovej kaviarni v Kúpeľnej dvorane. Vystupuje od roku 1989, jej ostatný album Ty a ja vyšiel minulý rok.

Kličko

19. h, Kursalón Kúpeľnej dvorany, Trenč. Teplice

Dokument o súrodencoch, ukrajinských boxeroch Vitalijovi a Vladimirovi Kličkovcoch. Film ponúka rozhovory s rodičmi, ktoré osvetľujú ich detstvo strávené na sovietskej vojenskej základni. Objasňuje, ako sa dostali k boxu a ako ich ovplyvnil Černobyľ. Snímka ukazuje, že boxerské osobnosti sú viac, ako len šampióni v ringu.

Nevyhnutné zabíjanie

19. h, Tatra banka Cinema Trenčianske Teplice

Európsky film rozpráva príbeh moslimského vojaka, ktorý sa snaží prežiť v neznámom zimnom teréne. Ak chce prežiť, musí zabíjať všetko, čo mu príde do cesty. Cieľom režiséra Jerzyho Skolimowskeho nebolo nakrútiť politický film, ale poukázať na premenu človeka, ktorý čelí extrémnym podmienkam. Za herecký výkon získal Vincent Gallo ocenenie v Benátkach 2010.

Curling

20.30 h, jojcinema Prameň Trenč. Teplice

Príbeh dvoch ľudí odlúčených od sveta. Muž vedie na quebeckom vidieku samotársky život. Dcéru sa tiež snaží izolovať od spoločnosti, aby ju chránil pred hrozbami sveta. Zabehnutý vzťah narúšajú znepokojujúce odhalenia. Ale týchto chladných ľudí neprekvapia ani stopy krvi a mýtoly. (duš)

I WANT TO SAVE AT LEAST A SINGLE LIFE

"I like the sweet life," quipped Israeli director Samuel Maoz as he stirred three sugars into his coffee. He went on to talk about the tragedy of life in war, and how he hopes that his cinematic message saves at least one other person. Last year his film "Lebanon" won the Blue Angel for Best Director, and now Maoz returns to Art Film Fest as a member of the International Jury.

You based your successful film "Lebanon" on your own experiences as a twenty-year-old conscripted soldier in 1982's Israel-Lebanon war. Did you go through any personal battles during the film's production?

For me, making this film was tru-

ly liberating. It was the antithesis of war; it was therapy, the best money could buy.

Were you able to free yourself of guilt through film?

Even though the only way out of my situation was to pull the trigger, and any court would have found me innocent, I still feel guilt.

And wasn't it painful to open those old wounds?

When you create something that inspires viewers to fight against the fighting, it could be a way to save at least a single life.

So do you think cinema can really change the world?

Movies have an enormous influence. I've received many letters from former soldiers, as well as their wives and children, who wrote that seeing my film made them understand why their fathers would huddle in the corner at home, why they'd start

crying for no reason. The former soldiers thanked me for expressing the feelings they hadn't been able to put into words for years.

In addition to your Art Film Fest trophy, you've won many international awards, including Venice's Golden Lion. Do you enjoy winning prizes?

Certainly. And you can have a whole lot of fun with them. Two years ago the Pope himself gave me an award for humanity. Afterwards at the airport, they told me I had to pay 200 euros for the excess baggage weight. So I told the flight attendant she couldn't be serious; I mean it was an award from the Pope! "I don't have time for jokes," she snorted back.

"I saw his red Prada shoes, I swear I was with him!" She sharply warned me that if I didn't stop, she'd call the police. So I put the prize in a plastic

bag, and it ripped open on the way to the plane. It was pure comedy.

Can awards give a filmmaker new energy?

Awards are important for film, as they pave the way to audiences around the world. On top of that, being outside of Hollywood, I not only invested my soul into the film, but all my money as well. So for me, monetary prizes are actually a form of financial support.

Would you like to work in Hollywood?

I can't deny the temptation. I've already received several offers. But my worst fear is that someone might take away my artistic freedom. When I won the Golden Lion in Venice, I felt that I'd earned the opportunity to make films my way, without compromises. And I don't need a mansion with a pool in Los Angeles to be happy.

Zuzana Kizáková

"MELANCHOLIA" WENT OUT WITH A BANG AT CANNES. NOW, ART FILM FEST PRESENTS VON TRIER'S LATEST FILM IN TRENČÍN

Is von Trier persona non grata? Is "Melancholia" the best film yet from this Danish enfant terrible of international cinema? Neither of these questions has a clear answer. But today at Art Film Fest, visitors can decide for themselves when Trenčín's Cinemax screens the film at noon in auditorium A, and again on Saturday at 10:15 am.

Notorious iconoclast Lars von Trier was a favourite for the Palme d'Or at Cannes this year. His monumental vision of apocalypse thrilled many of the more than four thousand journalists at the festival, who predicted awards for, at the very least, the film's artistic and visual design.

But when he made a statement seeming to defend Hitler, Nazism

and his own German heritage, the incessant provocateur earned the dubious honour of being the first director expelled from the prestigious festival in its sixty-four-year history. All this despite the fifty-five-year-old auteur having premiered all his feature films there, winning the 2000 Palme d'Or for "Dancer in the Dark", and, like Emir Kusturica, being a long-term favourite of festival president Gilles Jacob.

Was von Trier's statement truly so outrageous and unprecedented as to earn him a life-long disqualification from Cannes?

"I think that 'Melancholia' is a great film, maybe [von Trier's] best," said Cannes' artistic director Thierry Frémaux after the festival. "Everything was going very well. Lars

von Trier was in very good shape. He was happy. The press conference was very enjoyable for me. Then, suddenly, he made that provocation. It shows you how things can take a downturn very quickly," he added.

"Anyway, Lars von Trier has been very stupid, an idiot, but he's not anti-Semitic," Frémaux continued. "However, on these matters, it's hard to say something and go back. [...] Of course, I would like the filmmakers to think about the fact that Cannes has a big ego, and reflects a lot of things, so they have to be careful."

Contrary to general expectations, the festival jury helmed by Robert De Niro didn't entirely ignore this artfully sophisticated cinematic deconstruction. Kirsten Dunst was

awarded the Palme d'Or for Best Actress, despite giving a performance characterized by nearly constant apathy.

"But [filmmakers] are not political men. They don't have the habit of making a speech that's perfect, like a politician's. They're artists – extravagant, provocative. Among them, the most provocative of all is named Lars von Trier. More than anything, it's sad, because in a way he killed his own movie," said Frémaux. And when asked if von Trier's "persona non grata" status means the Danish filmmaker would never return to Cannes, the artistic director paused, then responded: "Let's talk about this next year."

Peter Nágel
director of Art Film Fest

GENERAL SPONSORS

OMNIA®
Holding SE

AQUACITY
POPRAD

MAIN SPONSORS

TB
TATRA BANKA

Slovnaft

vúje OHL ŽS

TRANSPORT PROVIDER

LANCIA

LOGISTICS PARTNER

DHL

FREE STUDENT CINEPASS PARTNER

PRVÁ STAVEBNÁ SPORITEĽŇA

SPONSORS

TIPOS

ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

AVI-STUDIO

BASKETBALL
BASKETBALL

Santovka

cinEMA

OFFICIAL SUPPLIERS

PHILIPS

LampART

brilliant

PHILIPS

LampART

lenovo

MAIN MEDIA PARTNERS

STV

TVJOJ

Rádio FM

EE

3 TV

EUROPA2

pardon

HIT/FM

týždeň

Pravda

oznam.sk

televízia

OK!

kam o mesta

BOOMERANG

SITA

PARTNERS

SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV
SLOVAK FILM
INSTITUTE

EUROPSKA KOMISIA
Zmluva o Slovensku

Entitny rok dobrodružstva 2011

Embassy of the
United States of America

OMNIA®

HOTEL FLORA

versy

Denník 19. Art Film Festu

• Redakcia: Juraj Fellegi, Zuzana Kizáková, Dušana Lukáčová, Jena Opoldusová • Preklad: Michael Dove • Grafická úprava: Andrej Šimkovič • Tlač: Tlačiarne Pardon Trenčín